

T.B.M.M. - YENİ YOL

Grup Başkanlığı

Tarih : 12.08.2025

Sayı : 687

32481

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Alparslan BAYRAKTAR tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 12.08.2025

Mehmet Emin EKMEN

Mersin Milletvekili

Türkiye'de madencilik faaliyetlerinden doğan kamusal gelirin bir bölümü il özel idareleri ile paylaşılmaktadır. 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 14. maddesi uyarınca, devlet hakkı olarak alınan gelirin %50'si il özel idarelerine aktarılmakta; bu da fiilen yaklaşık %2'lik bir gelir payının yerel idarelere yönlendirilmesini sağlamaktadır. Bu uygulama, maden faaliyetlerinin neden olduğu çevresel ve altyapısal yüklerin kısmen de olsa telafi edilmesini ve yerel hizmetlerin geliştirilmesini amaçlamaktadır.

Ancak aynı anlayış, 6491 sayılı Türk Petrol Kanunu'nda karşılık bulmamaktadır. Mevcut düzenlemelere göre, Türkiye'de çıkarılan petrol ve doğalgazdan alınan devlet hissesi (%12,5) doğrudan merkezi bütçeye aktarılmakta, üretim faaliyetlerinin yapıldığı illere veya yerel idarelere herhangi bir pay ayrılmamaktadır.

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) başta olmak üzere özel şirketlerin faaliyet yürüttüğü iller arasında Batman, Adıyaman, Siirt, Diyarbakır, Mardin, Şanlıurfa ve Şırnak gibi sosyoekonomik olarak kırılganlık gösteren bölgeler bulunmaktadır. Örneğin sadece 2023 yılında Batman'da 1 milyon tonun üzerinde ham petrol üretimi gerçekleştirilmiştir. Buna

32481

Mehmet Emin EKMEN
Mersin Milletvekili
DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı

rağmen ilgili illerin, çevresel riskler ve altyapı yükü nedeniyle üstlendiği ek maliyetleri telafi edecek bir gelir paylaşımına dahil edilmediği görülmektedir.

Bu durum hem hukuki eşitsizliğe hem de yerel kalkınmada adalet sorununa yol açmaktadır. Ayrıca uluslararası örneklerde, doğal kaynak çıkarılan bölgelerin yerel idarelerine gelir aktarımı yapılması, yerel kamu hizmetlerinin güçlendirilmesi açısından yaygın bir uygulamadır.

Bu nedenlerle hem maden hem de petrol ve doğalgaz üretimi yapan şirketlerin devlete ödedikleri payların illere aktarılması boyutunun yeniden düzenlenmesi; üretim yapılan illerdeki belediyeler ve özel idarelerinin doğrudan pay alabilmesini sağlayacak yasal değişikliklerin gündeme alınması kamu yararı açısından önem arz etmektedir.

Bu bağlamda;

1. 6491 sayılı Türk Petrol Kanunu uyarınca, Türkiye’de çıkarılan petrol ve doğalgazdan alınan devlet hissesi, üretim yapılan illere aktarılmakta mıdır? Aktarılıyorsa hangi yöntemle ve hangi miktarda aktarılmaktadır?
2. 2018 – 2024 yılları arasında il bazında petrol üretim miktarı ne kadardır? Bu üretimin yıllara göre illere dağılımı nasıldır?
3. Aynı dönemde petrol ve doğalgaz üretiminden elde edilen devlet hissesi toplam tutarı nedir? Bu gelirlerin ne kadarı merkezi bütçeye aktarılmıştır?
4. Merkezi bütçe, Bakanlığınıza bağlı şirketler veya diğer kamu şirketleri aracılığıyla petrol çıkartılan illerin belediye ve özel idarelerine doğrudan veya dolaylı, nakdi veya ayni aktarımlar yapılmış mıdır?
5. Maden Kanunu’nda olduğu gibi, Türk Petrol Kanunu’na da il özel idareleri veya belediyelere gelir payı düzenlemesi eklenmesi yönünde Bakanlığınızın çalışması veya yasal düzenleme hazırlığı bulunmakta mıdır?
6. Petrol ve doğalgaz faaliyetlerinden doğan çevresel yüklerin (altyapı, atık, yol aşınması, arazi kullanımı, kirlilik vb.) minimize edilmesi için Bakanlığınızın il özel idareleri ya da yerel yönetimlerle birlikte yürüttüğü bir planlama süreci var mıdır?